

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Via Lactea Sive Institutiones Iuris Canonici

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Tit. XIX. De Renunciatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94613](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94613)

verò Ordinario est potestas reservata, c. De Recloribus, ext. de Cleric. agrot.

TIT. XVII.

De Corepiscoporum usu sublato.

Cum inter Episcoporum officiales Corepiscopi adessent, idcirco, ut, quod antiquitus in usu erat, intelligatur, iste titulus subjicitur: & videbimus:

1. Qui essent olim Corepiscopi?
2. Quale antiquitus esset ipsorum Officium.

Quo ad Primum: Corepiscopi antiquitus dicebantur Prælati illi, qui mediam quandam dignitatem inter Episcopum, & Presbyterum obtinebant; & una cum Episcopis Ecclesiarum curam habebant, qui postea fuerunt sublati, c. Ecclesius semel, & ibi not. & cap. Quamvis, cum seq. 63. dist.

Quo ad Secundum: Corepiscopi quasi Episcopi se habebant, & Ecclesiam cum Episcopis gubernabant, conferebant ordines minores, sed non alios; erat enim eis interdicta Presbyterorum, Diaconorum, Virginum, & Ecclesiarum consecratio: ut not. in cap. Quamvis, d. 68. Prædicabant, & Corpus Dominicum conficiebant, d. c. Quamvis, & est Gloss. hic. Vide Eminentiss. Cardin. de Lauræa in Epitome Canonum. Verb. Corepiscopi.

TIT. XVIII.

De Translatione.

Hic titulus continuatur ad præcedentem in §. fin. supra tit. prox. Tamen sic etiam potest continuari. Visum est hucusque de ingressu, & progressu Prælatorum, nunc de egressu videndum est: & quia egressus sit per Translationem, Renunciationem, aut Depositionem; proinde de his omnibus videndum est. Et primo de Translatione, de qua videbimus:

1. Quid sit Translatio?
2. Cur inventa?
3. Que sint in Translatione necessaria?
4. In quibus Ecclesiis permittatur?

Quo ad Primum: Licet Translationis nomen sit Genericum, & ad plura adaptetur, tamen secundum naturam Tituli nostri significat commutationem Prælati de Sede ad Sedem canonicè factam; itaut dici possit transitus de una ad aliam Ecclesiam canonicè factus; Arg. cap. Mutationes. 7. quest. 1. c. Cum Univerforum, de Rev. Per. mut.

Quo ad Secundum: Dux sunt causæ, cur inventa sit Translatio: Utilitas, & Necessitas, text. est hic in princ. c. Sicut vir, c. Episcopus. 7. quest. 1. cap. Non oportet. 19. & c. Placuit. 21. eadem. 7. quest. 1. Utilitas, quotiescunque quis creditur utilior in Ecclesia, ad quam transit, quam in illa, quam habet; & vocatur ad aliam Ecclesiam, ut doctrina, & vitæ integritate majorem afferat populo utilitatem, c. omnis, d. c. Episcopus. 7. quest. 1. Sic. Anno 1664. Eminentiss. Cardin. Gregorius Barbaricus translatus fuit per Alex. Papam VII. ab Ecclesia Bergomen. ad hanc Patavinam. Necessitas autem Translationem inducit, quotiescunque per bellum, & hostium obfidionem Prælatus unius Ecclesiæ in aliam se transfert,

c. Temporis 7. quest. 1. qui necessitate cessante tenetur ad priorem Ecclesiam redire. §. 1. hoc tit.

Quo ad Tertium: Ut translatio fieri possit, necessarius est consensus Superioris. Item antiquitus requirebatur consensus Capituli, quod elegerat. c. Precipimus. 12. quest. 1. Tercio consensus ipsius Prælati, nisi ob bonum commune à Summo Pontifice transitus, & Translatio præciperetur, d. c. Omnis. 7. quest. 1.

Quo ad Postremum: In omnibus Ecclesiis potest fieri Translatio: sed si agitur de Episcopis, solus Summus Pontifex jus habet transferendi. §. Sciendum, hoc tit. c. Quod Translatio nem, & ibi Gloss. extr. de Offic. Legat. Si vero tractetur de minoribus Ecclesiis, & Prælatis, seu Sacerdotibus ordinariis, Episcopi auctoritas exigitur. §. Non ab similibus, hoc tit. ita notatur in c. Quanta, ext. cod. nisi forte Prælatus minor esset Summo Pontifici subiectus immediatè, c. Cum venerabilis, de Consuetud.

TIT. XIX.

De Renunciatione.

Cum actum sit de primo modo, quo dissolvitur dominium inter Ecclesiam, & Rectorem, nunc de Secundo, scilicet de Renunciatione differitur, videamus igitur.

1. Quid sit Renunciatio?
2. Qui possint Renunciare?
3. Que requirantur in Renunciatione?
4. Que sint causæ legitime Renunciationis?
5. Qui sint Renunciationis effectus?

Quo ad Primum: Renunciatio est proprii Juris spontanea refutatio, hic in princ. Si enim esset coacta, revocaretur, c. 2. & c. super de his, quæ vi, met. ca. fiunt.

Quo ad Secundum: Regula generalis est constituenda; Omnes posse Renunciare servatis servandis: & non solum minores, sed etiam majores Prælati Renunciare possunt, illis exceptis, qui fortè in furorem incidissent, c. Quamvis. 7. quest. 1. Undè etiam Papa potest Renunciare Papatui §. de Romanis, hic, c. 1. de Renunciat. in 6. prout fecit S. Petrus Celestinus. Et non solum quis per se, sed etiam per Procuratorem potest Renunciare; itaut si Procurator, antequam revocetur, sine dolo renunciaverit, teneat Renunciatio. Clem. unic. eod. tit. De renunciat.

Quo ad Tertium: Hæc requiruntur. Primo ut sit spontanea, ut supra dixi. Secundo ut fiat de proprio, & obtento beneficio. c. Pen. de Re jud. c. Dilecto, de Præbend. Tercio ut fiat simpliciter & purè, non lucrandi animo, c. Qui suadet. 1. quest. 1. c. Tua, de Simon. Quarto ut fiat ex legitima causa, c. Nisi. §. unum, ext. cod. Quinto ut fiat cum Superioris licentia, §. Abbas, hic. Undè Prælatus, qui Romano Pontifici immediatè est subiectus, ab ipso debet impetrare licentiam; quod si is, qui renunciat, Episcopo sit subiectus, cum ejusdem Episcopi permissione fiat Renunciatio, concord. text. in c. Quod in dubiis, ext. cod. Atque tandem requiritur, ut de ea conficiatur acta, d. c. Quamvis, c. Fin. c. Sicut vir. §. Ecce. 7. quest. 1.

Quò ad Quartum: Sex sunt causæ legitimæ renunciandi. Conscientia Criminis: Corporis debilitas: Defectus scientiæ: Malitia plebis: Grave scandalum: & Irregularitas personæ, d. c. *Nisi*, & in tit. in princ.

Prima, si sit crimen tale, propter quod officii executio, etiam post exactam poenitentiam impediatur, ut Simonia. 1. q. 1. cap. *Simoniacos*, & cap. *Tanta*, de Simonia. Item Homicidium, c. *Fin. de Temp. Ordin.* & c. *Minor*, d. 50. & cap. *Inquisitionis*, de Accusat. In aliis vero criminibus, de quibus potest poenitere remanendo in officii administratione, non tenetur quis petere cessionem. §. propter, hic, & c. *Nisi*, eod. Secunda, si impedit administrationem. §. *Non abstulit*, hoc tit. d. c. *Nisi*, §. 1. Tertia, si maximus est defectus. §. Propter, hic, c. *Cum nobis*, de Elect. c. *Venerabilis*, de Præben. d. cap. *Nisi*. Quarta, si proficere non potest. §. Propter malitiam, hic, d. cap. *Nisi*, §. propter malitiam. Et in Actis Apostolicis in cap. 13. Ubi legitur de Apostolis, qui Judæis incredulis dixerunt: Ecce convertimur ad gentes, quia Verbi Dei vos indignos fecistis. Quinta, si maximum scandalum timetur. §. Propter malitiam. Sexta si irregularitas sit Bigamiæ; alias enim si de legitimo Matrimonio non sit natus, cum eo potest dispensari. §. Item ob hoc, tit. Scias tamen, quod quamvis Prælati, vel Episcopi, qui semel transivit ad vitam Monachalem, non possit amplius fieri Episcopus. §. Accidit hic, cap. Item cum aliquis, 7. q. 1. & c. Hoc nequaquam, & c. Post translationem ext. eod. Ut puta si quis convictus est de crimine, & ob id detrudatur in Monasterium, c. Post translationem ext. eod. Vel etiam si quis humilitatis causa transivit ad Monasterium, & de licentia Papæ: attamen in quibusdam casibus potest iterum in Episcopatum assumi, ut si quis persecutionis rabie faviente, vel præpeditus adversa valetudine corporis, cum proficere nequeat in regimine Pastoralis, de Superioris autoritate ad monasticam vitam descendat; namque persecutione, aut ægritudinis impedimento cessante ad Episcopalem poterit dignitatem resurgere. §. Caterum, hoc, tit. d. cap. Post translationem. §. Caterum. Est alius casus in §. Idem juris, hoc tit. nempe si ignarus, in Monasterio acquisiverit scientiam.

Quò ad Postremum: Effectus est, ut sequuta Renunciatione, teneatur Prælati Ecclesiam dimittere, nec possit regulariter ad ipsam redire, d. c. Post translationem. Quinimmo si quis impetraverit licentiam renunciandi, renunciare tenetur, c. Quidam, ext. eod. §. fin. hic. Vide d. cap. Hoc nequaquam, & c. seq. 7. q. 1.

TIT. XX.

De Depositione, seu Degradatione.

Visum est de duobus modis, quibus Matrimonium spirituale inter Prælatus, & Ecclesiam dissolvitur; nunc de tertio videndum est, nempe de Depositione: & videbimus:

1. Quid sit Depositio, seu Degradatio?
2. Quot species?
3. Qui possint deponi?
4. A quibus fiat?
5. Quomodo?
6. Ex quibus causis?
7. Ad quid?

Quò ad Primum: Depositio significat actionem factam apud Pontificem sine solemnitate. Degradatio autem est de gradu dejectio, insti-

tuta ad similitudinem exaurationis ejus, qui militiæ deservit armata, cui ob delictum & ordo militaris, & insigne detrahitur. §. 1. hic, cap. Degradatio, de Pœnis, in 6. l. 1. §. 1. ff. de his, qui not. inf. l. 3. §. pœna, ff. de Re milit. Et proprie Degradatio est gradus privatio, verbis, factoque solemniter celebrata. Depositio verbis tantum, & sine solemnitate, d. c. Degradatio.

Quò ad Secundum: Duæ sunt species Degradationis, Verbalis, & Actualis, d. cap. Degradatio. §. 2. hic. Verbalis est illa, quæ a proprio Episcopo sibi assistente in Degradatione Clericorum, in sacris Ordinibus existentium, certo Episcoporum numero, definito à canone, est facienda, hic in §. 2. d. c. Degradatio. Poterit enim Episcopus in tali Degradatione uti verbis aliquibus illis oppositis, quæ in collatione Ordinum fuere prolata; dicens hæc Presbytero, vel similia verba in Depositione: Auferimus tibi vestem Sacerdotalem, te honore Sacerdotali privamus, ut in d. c. Degradatio, & c. Si quis Episcopus, 6. q. 4. Secunda est, quæ fit, ut exaurationis ejus, qui deservit militiæ armatæ, cui militaria detrahuntur insignia, sicque à militia remotus, castris ejicitur, privatur consortio, & privilegio militari. Etenim Clerico degradando Episcopus singula, siue sint vestes, calix, liber, seu quævis alia, quæ juxta morem ordinandorum in ordinatione ab Episcopo tradita, quæ collata sunt, singula auferit, eraso etiam toto capite ipsius Degradandi, c. Degradatio, hoc tit.

Quò ad Tertium: Brevis est Regula. Omnes possent deponi, qui gravia delicta patraverunt, ut infra videbimus.

Quò ad Quartum: Antiquitus Episcopi à Metropolitano deponerentur, duodecim ad minus Episcopis assistentibus, c. In summa, 3. q. 8. In Presbytero degradando Episcopus sex aliis Episcopis ad minus præsentibus degradabat, 10. q. 7. c. Felix. In Diacono, vel Subdiacono tribus præsentibus per Abb. in cap. Non potest, de Sent. & re jud. Verum hodiè, si de Episcopo agitur, cognitio pertinet ad Summum Pontificem. Si de Presbytero, iste deponitur ab Episcopo, vel ejus Vicario adhibito certo numero Abbatum, usum mitræ, & baculum habentium, si possint haberi; alias adhibeantur Prælati alterius generis. In Conc. Trid. sess. 13. c. 4. de Reform. Si de minoribus Ordinibus habentibus tractatur, Episcopus est, qui id ex causa facere potest, d. c. Degradatio, de Pœnis in 6.

Quò ad Quintum: Ordo traditur in d. c. Degradatio. Adducitur Degradandus indutus vestibus sacris coram Episcopo: si est Sacerdos cum Calice in manu, siue aliud, quod ad ejus officium pertineat; & Episcopus singula quibusdam verbis prolatis, detrahit; inchoando ab ultimo ornamento, & continuat usque ad primam tonsuram, in cujus depositionis signum, caput postea eraditur, d. c. Degradatio. Legatur Exemplum Degradationis Presbyteri Criminosi factæ cum lacrymis à Sancto Carolo Borromeo in ejus Vita lib. 7. c. 4.

Quò ad Sextum: Antiquitus tres notabantur causæ: nempe Hæresis, Falsitas, & Usurarum exercitium, c. Nolumus, de Verb. Sign. c. Nulli, 44. d. Verum & aliæ sunt causæ: Frequentia homicidiorum; conversatio continua cum mulieribus post admonitionem, & alia hujus generis, c. Clericus, 81. dist. Vide c. Cum non ab homine, ext. de Judic. Quo